

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (final draft).

Viite:

Imppola, J. J. (2023). 1 markka 1915 variantit. *Numismaatikko*, 59(3), 93.

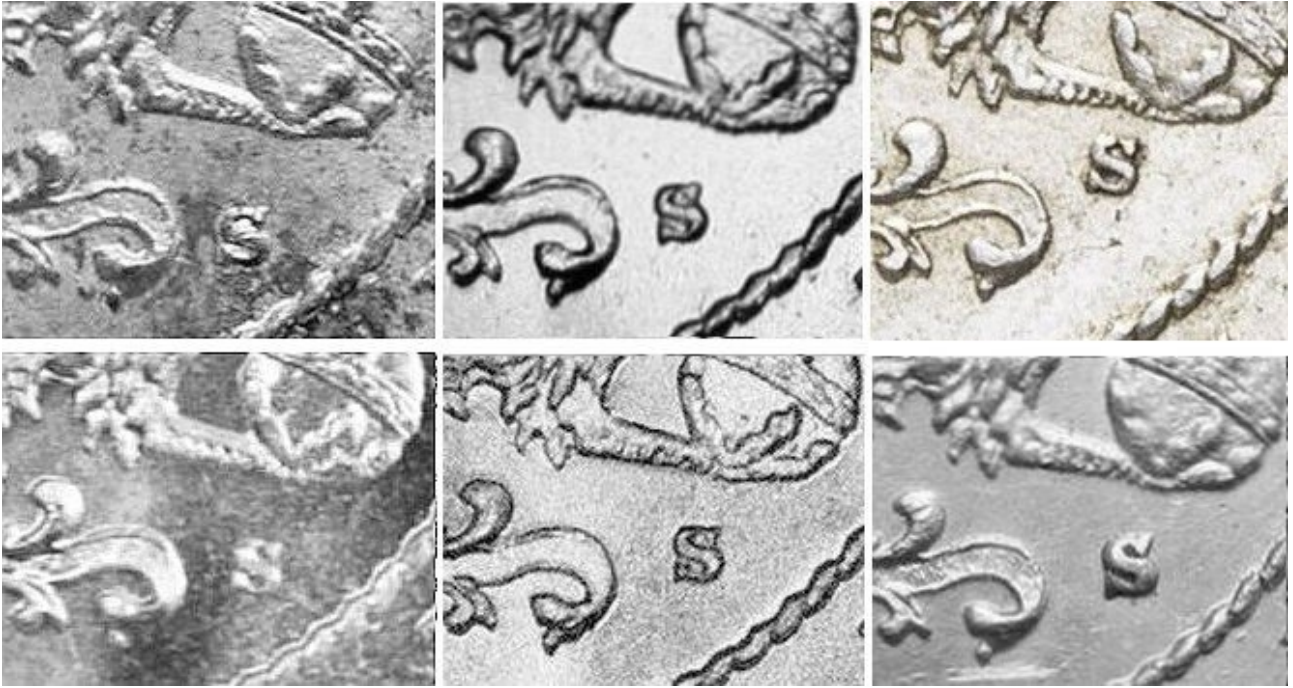
1 markka 1915 variantit

Yhden markan hopearahoja vuodelta 1915 on pidetty ehkä tylsinä keräilykohteina, koska niitä liikkuu keräilymarkkinoilla hyvin runsaasti, koska niitä lyötiin varsin suuri määrä (1 212 000 kappaletta, mikä tekee siitä kolmanneksi eniten lyödyn autonomian ajan hopeamarkan vuosien 1865 ja 1866 jälkeen) ja siitä, että se viimeisenä lyöntivuotena ”kohtasi” ensimmäisen maailmansodan aiheuttaman inflaation päätyen suurissa määrin ihmisten kätköihin.

Kuva 1. 1 markka 1915. Kuvien muokkaus ja yhdistely Jorma J. Imppola, SeAMK.

Koska tämän rahan elinkaari jäi ensimmäisen maailmansodan syttymisen takia hyvin lyhyeksi, ovat nykyisin keräilymarkkinoilla liikkuvat kappaleet pääsääntöisesti varsin hyväkuntoisia, joten varianttien tutkiminen on sujuvaa. Rahan arvopuolelta ei ole juurikaan löytynyt merkittäviä poikkeamia tai variantteja, mutta sen tunnuspuolella on havainnoitavaa senkin edestä. Tunnuspuolen tunnetuin erityispiirre on se, että rahapajan johtajan nimikirjain S tuntuu hieman ”vaeltavan”, eli sen asemointi ja asento vaihtelee.

Kuva 2. 1 markka 1915 tunnuspuolen kirjaimen S eri sijainteja ja asentoja. Kuvien muokkaus ja yhdistely Jorma J. Imppola, SeAMK.

Koska rahaa lyötiin suuri määrä, tarvittiin runsaasti meistejä. Vaikka käytössä olikin moderni meistien kaiverruskone, näkyi meistien suuri tarve pieninä heittoina yksityiskohdissa, kuten kuvan 2 kirjaimen S ”vaelteluna”. Koska meistit ajettiin ilmeisen loppuun, esiintyy erityisesti tunnuspuolella pieniä meistihalkeamia ja kirjainten täyttymisiä.

Kuva 3. 1 markka 1915 tunnuspuolen kehäkirjoituksessa ilmeneviä meistin kulumisesta/täyttymisestä johtuvia vajauksia numerossa 4 ja kirjaimissa K, P, E ja Ä. Kuvien muokkaus ja yhdistely Jorma J. Imppola, SeAMK.

Ehkä kuitenkin näyttävin poikkeama löytyy erityisesti tunnuspuolen tekstin sanan NAULASTA kaksoiskaiverruksesta. Myös muista tekstin osista löytyy eriasteisia kaksoiskaiverruksia, mutta sanan NAULASTA kaksoiskaiverrus on parhaimmillaan aivan omaa luokkaansa.

Kuva 4. 1 markka 1915 erityisesti tunnuspuolen sanan NAULASTA kaksoiskaiverrusvariantti. Kuvien muokkaus ja yhdistely Jorma J. Impola, SeAMK.

Kuva 5. 1 markka 1915 tunnuspuolen kehäkirjoituksessa erityisesti sanassa NAULASTA esiintyvä kaksoiskaiverrusvariantti. Tämä variantti esiintyy kuvan kaltaisen selkeästi vain meistin kulumisesta/täyttymisestä johtuvan pienemmän numeron 4 vajauksen eli puuttuvan vaakaviivan yhteydessä. Huomatkaa myös ensimmäisen 4:sen korjailtu vaakaviiva. Kuvien muokkaus ja yhdistely Jorma J. Impola, SeAMK.

Omien havaintojeni mukaan tämä sanan NAULASTA kaksoiskaiverrusvariantti kuvan 5 kaltaisen selkeänä on varsin harvinainen, kun taas vajaita/täyttyneitä kirjaimia esiintyy hyvin yleisesti. Voisi melkein sanoa, että 1 markan hopearaha vuodelta 1915 täysin ehjin tunnuspuolen kirjaimin ilman edes osittaisia kaksoiskaiverruksia on se kaikkein harvinaisin ja vaikein versio löytää.

Eli kyllä näistä sinänsä tuikeista tavallisista 1 markan hopearahoista vuodelta 1915 saa hyvinkin kiinnostavan ja monipuolisen poikkeama- ja varianttikokoelman.